

L'esperit del cirurgià va ser el del Sindicat de Metges

Un exemple de perseverança en la defensa de la medicina i el país.

Amb aquesta consideració es refereix l'historiador Josep Lluís Martí i Berbois (Sabadell, 1978) al Sindicat de Metges de Catalunya, en el llibre dedicat a la història de l'entitat, fundada el 1920.

El Sindicat de Metges de Catalunya. Un exemple de perseverança en la defensa de la medicina i el país ha estat publicat per l'editorial Afers l'any que s'acaba d'escolar, el 2012, el de la mort d'un metge exemplar en la defensa de la medicina i del país, Moisès Broggi.

Alhora de donar les gràcies a la gent que a través de la seva ajuda i aportacions han fet que l'estudi fos una realitat, l'autor fa un especial agraïment "al cirurgià Moisès Broggi, que als seus 104 anys em donà una lliçió d'humanitat i saviesa que mai no oblidaré".

El llibre analitza i explica la rellevant presència que tingué el Sindicat de Metges i els seus membres al llarg de dues dècades i l'esdevenir que tingueren amb l'esclat de la guerra civil. I, en una segona part, els esforços d'un conjunt de metges que volgueren recuperar l'essència del que havia estat el Sindicat de Metges.

El Sindicat de Metges de Catalunya –suprimit pel dictador Franco el 1939 i renascut finalment, durant la democràcia, amb el nom Metges de Catalunya, després de fusionar-se amb la Federació d'Associacions de Metges d'Hospitals de Catalunya– perseguia el major ennobliment de la funció social encomanada a la classe mèdica.

Catalanisme mèdic. Però la seva constitució, completada amb la posterior aparició de seccions comarcals i de tres institucions filials –la Mutual Mèdica, la Cooperativa de Consum i la Caixa de Previsió i Crèdit– significà un important suport al que es coneix com a "catalanisme mèdic", que llavors,

EL TEMPS

Obligació al portador del Sindicat de Metges de Catalunya, de cinc-cents pessetes, feta el 1934, amb un interès anual de vint pessetes.

El mateix esperit de defensa de la sanitat i del país exhibit pel doctor Moisès Broggi el trobem en el Sindicat de Metges de Catalunya, creat el 1920 i suprimit pel règim franquista. Josep Lluís Martí i Berbois ha escrit la història de l'organisme.

aquell 1920, estava representat en la figura de l'Acadèmia i Laboratori de Ciències Mèdiques i que més recentment ha representat de manera tan digna i exemplar Moisès Broggi.

D'aquesta manera, el Sindicat s'uní a altres institucions, com l'Associació General de Metges de Llengua Catalana, en la defensa dels interessos mèdics i polítics de Catalunya. En aquest sentit, no deixa de ser significatiu el fet que la idea de la creació del sindicat sorgís enmig de les sessions del III Congrés de Metges de Llengua Catalana, que es va celebrar a Tarragona el juny de 1919.

També és significatiu el marc triat per a l'acte de constitució oficial del Sindicat, l'Ateneu Empordanès del carrer del Pi de Barcelona, entitat que, pel seu catalanisme, no va poder mantenir-se obert amb l'ocupació franquista.

L'Ateneu Empordanès, fundat el 1916, va ser clau en la popularització dels escriptors catalans, a través de conferències i homenatges; en la implantació de la sardana a Barcelona i en l'ensenyament del català entre amplis sectors de la població, a més de reforçar els llaços entre les terres empordaneses –on va organitzar diversos jocs florals– i la capital.

Als seus locals es van celebrar assemblees del Futbol Club Barcelona (1931) i del Club Natació Barcelona (1933). I també reunions dels representants de la Unió Catalanista (1930).

Demuestra que el Sindicat responia a una necessitat de la classe mèdica i que, a més, el catalanisme dels seus directius era compartit majoritàriament entre la professió segons la dada que, pocs mesos després de la seva fundació, ja comptava amb el 70 per cent dels metges que exercien a Catalunya.

Per a Martí i Berbois, el Sindicat de Metges de Catalunya forma part destacada del moviment catalanista del sector mèdic en general, tal com l'ha descrit l'historiador de la medicina Àlvar Martínez, segons el qual un corrent de metges, però també de farmacèutics i veterinaris, aspirava a regenerar la sanitat a Catalunya sota l'estendard del recobriment de la llengua catalana com a llengua viva d'expressió científica.

Va ser un moviment que en estreta vinculació amb el catalanisme polític

Els dirigents del Sindicat de Metges de Catalunya, retratats per Passarell. Làmina d'inauguració del Casal del Metge, el desembre del 1932.

intentava reformar les institucions docents, una reforma basada en l'autonomia universitària per tal d'aconseguir majors quotes d'autogestió per a les institucions científiques, acadèmiques i professionals.

En definitiva, un moviment que pretenia incrementar el paper social dels metges com a col·lectiu capaç de liderar el canvi social i cultural a la Catalunya del primer terç del segle XX.

Dos dels primers temes compromesos a què hagué de fer front el Sindicat fou l'excés econòmic d'alguns metges vers els seus pacients i la poca professionalització d'alguns metges en determinades situacions.

Pel que fa al primer aspecte, es comprovà que hi havia metges que duïen a terme un conjunt de proves innecessàries que comportaven un major desgast econòmic als pacients.

Ho va denunciar el Sindicat a través del seu butlletí, del març-juny del 1921: "Se'ns ha denunciat que en alguna comarca no hi havia dona embarassada, en la qual intervingués el metge, que no s'hagués de fer una aplicació de

fòrceps: en altres s'apliquen els raigs X fins per una simple migranya, etc., a l'extrem que en algunes d'elles ha estat a punt d'esclatar una proposta pública i sorollosa contra els metges. Ja ens fem càrrec que abusos d'aquests sempre n'hi ha hagut i n'hi haurà però lo que no podem tolerar, que això ho facin, com sembla, emparats amb el nom del Sindicat".

Respecte a la professionalitat d'alguns metges, la situació devia ser força preocupant, conclou Martín i Berbois, perquè a les acaballes de 1921 es realitzaren les bases per a establir un codi professional de deontologia mèdica.

Un altre aspecte que tractà el Sindicat durant molts anys fou el fet de conscienciar la població sobre els avantatges de la higienització personal.

En general, el Sindicat de metges de Catalunya significà un important reforç al projecte sanitari del govern de la Mancomunitat de Catalunya. Les diverses propostes del rellevant estol de metges que formaven l'entitat milloraren la sanitat i els costums sanitaris de la societat catalana.

La dictadura de Primo de Rivera va perseguir el Sindicat, però l'organisme va mantenir les seves constants activitats i, fins i tot, aconseguí que els metges de les Illes Balears ingressessin en la institució el 1927 i s'iniciessin les primeres temptatives per a la construcció del Casal del Metge, finalment inaugurat a la via Laietana el 10 de desembre del 1932 amb la presència del president Francesc Macià.

Amb la proclamació de la República, el Sindicat entrà ràpidament en sintonia amb el nou govern de la Generalitat de Catalunya, el qual es beneficià del treball del Sindicat durant el decenni anterior.

La participació política d'alguns membres del Sindicat en formacions catalanistes i d'esquerres, com Esquerra Republicana de Catalunya, ajudà de manera cabdal que es produís l'entesa entre l'organització i el govern català. Això es traduí, fonamentalment, en la construcció de nous equipaments sanitaris.

Lluís Bonada